

SAN IGNAZIO-REN ONRA ETA ALABANTZAN

SERMOYA

Tu gloria Jerusalem, tu lætitia Israel, tu honorificentia populi nostri.

(Judith, c. XV, v. 20.)

Ezkutuko Jaun beneragarriya,

Biyotzeko entzunliak:

Badakizute bere usteetan inõr baño jakinduri geyagoren biarrian arkitzen dena zein den? Egiyazko jakintsua dana. Orregatik, arako agitz asko ala ere zekiyen Buffon zeritzan-ark esan oi zuen: «Belar-sistor bat aski da, jakinduritsurik aundiyanaren argi guziyak, iraungi, itzali ta uzteko». Ta izan ere, arros-orricho bat, besterik ez, eze, mardur, kolo-redun ta usaitsu, zeñek egiñ lezake! Munduko jakintsu guziyak bill ditezela; saya bitez, ez egun batian, baizik nai aña denboran: nai adiñ eskuarte ta abillidaderekin, gogo-aiñ aldetara... uste dezue ostorik egingo lutekien? ¡Bai zera!

Oraiñ bada, belar-orri bat orren arrigarriya bada, moşorrocho bat, bere ayaşka, achapar, eşkaşal, orch, begi, niñiko ta beste giltz ta juntura me, mien poderez gure begiyai ekustia lan zayen aitaz guziyaz gañera, ibil-duna, ikustia duena... biziya... zer izain da? zer ezkutu ta misteriyua?... Nork egiñen du ori?

Ta au onen misteriozkua bada, onen arrigarri ta andizkiya, jakinduriyaren irichi guziyai eragiten diyona... gizona zer izain da? batez ere animaren aldetik! batez ere graziyazko bizitzan santua bada?... ta santurik nabarmenenetakua? Non geratzen dira emen jakinduriyak! non jakinduri-dunen asnasak? Arri-egiñak: ¡aundiya! ¡pikaña! ¡jederra! ¡jederra!... besterik esateko ez dirala.

Baña lore eder bat baratza baten bezela, onlako anima ikusgarriya, gloriyagarri izan oi da Elizarentzat, ez alaitasun eskaschua Kristau-erriyentzat, ta azkenik, erriyetan obrarik sonatu ta betienak ¿zeiñ izan oi dira aiškote?

Ara itz-gaya. Zu zera Aita San Ignazio Elizaren aunditasun, aomen ta gloriya; zu, Kristau arteko poz ta atsegiña; zu, gure erriyaren apaingarriya.

Baña au zuen belarriyetaratu ta batere fruturik ateratzeko, graziyak biaiutugu. Jesús maitia! egizkigutzu bada ta ugariyak ala ere. Zurekin gure Ama bitarteko jartzen dizugu ta esaten diyogula Aingeruarekiñ
Agur María....

Tu gloria Jerusalem...

Ezkutuan zauden Jaun aundiya.

Entzule guztiz laztanak:

Gaur askok uste dute, glori, izen-izate, aunditasun ta aomen ziñetaku besuetako indarrarian, oñetako azkartasunian... zipotzkeri bat beste aundiya goko batekin erantzuten.... jendiaren autan ibiltzian dague. ¡Bai zera! Egiyazko izen-bide ta gloriya ori balitz, zakarrrik aundiya gloriya-gayena izain litzake. Ez Kristabak: bata da Jaungoikuaren begiyetan dana, ta ala, glori, izen, ta aunditasun egiyazko ta bakarra, ez dago ezpada Jaungoikuaren aurrian aundiya izatian, *Hoc omnis homo*. Au da danik; beste guziya galera da.

Orain, batek gizonak diyoten iritziyarekin geratu biar balu, gaitzerdi; bañan, glori, aunditasun egiyazkua gauz iraulkari ta iragoko batek ¿nola izan biar du? ¿nola oñik gabeko gauza aundiya izan? Eziñ: ta, kontzientzizko, justutasunezko, erlijiyotikako oña ez duen aundikasun guzi-guziya, koskorta da, chikikeriya, irudiya, itzala, utsa. Gizonaren aunditasun egiyazkua, egiten dituen gauz guziyak, egin biar dituen bezela baliyozkuak, ta betiko baliyotasunez ornituak egitian dago; zergatik ezik, bat, egiten dituen gauzak egin biar dituen bezelakuak egiten baditu ezpaditutik neurtzen da, ta nola gizona ezpaitaguen munduan ezpada emengo egiteko ondo egiñaz zerua irabazteko, emendik, zenbat ta obrak kaskarraguak edo neurriyan urriyaguak egiten dituen, eskasagua izain dala, murrizagua, chikiyagua, utsagua.

Zer izaiñ zan San Juan Bautistaz, baldin ta bere ondotik zetorren Jesús eldu zala gatzigatzera zeruak bigaldu ta, ori egin biarrian, (Joan.

c. I, v. 20) bere burua bide etorri zitzayon bezela, Mesiastzat eman bazuan, ta Judu-jende guziyak chaloka ta pest-tartian erabilli ta adora-tu zezatela laja izan bazuen?

Orregatik diyo aita San Agustinek aomen edo gloriya zer dan gal-detzian: *Gloria est iudicium hominum bene de hominibus opinantium.* (De civit. Dei, cap. 12. post. med.) Gizonak gizonentzako biar bezelako (ontan dago guztiya *bene* biar bezelakua, bidezkoa) ustia irutian.

Etzeguen gaizki Eliza Ama Santa, au da Jerusalem Eskrituran bai-tan, baldin ta Loyola-ko Ignaziok, santutzera eman zuenian, beste bir-tute askoren artian, pazientziyaren lekuan apukuak artu ta lenbiziko zerbait esan zionari matralleko bat eman; urren, burla egiñ zionari sable edo pistolaz desafiyatu, ta sarri, buru egin zezayokienen batek egitekoren bat bear baño chorroscheago agiñ zekiyokielako, biziya bere buruari kendu izan baziyon.... Ta ala ere, ez dira bada onlako gizara-juak batzuen batzuen iritzi, ao-tiz fametan beñepen gizon, ezertako, kementsu, ta glori-gayik glori-gayenekuak?

¡Ai Kristabak, nere biyotzeko Kristabak! zeñen bee gauden gauzen egiyazko arrerá ta ezaguera idukitzetik. Ori ta geiago, jentillak berak federik bage, beren jatorrizko argiyarekin, ikusi, ezagutu ta irichi zu-ten beretako batek digunez:

*«Rebus in angustiis facile est contemnere vitam;
Fortiter ille agit qui miser esse potest.»*

Esan nai du

Erraşa dan gauza da amur ematia:

Gizonena esturakiñ katazkan juatia.

Ez, Loyola-ko Ignazio, biyotsua bezela, gizenaren bazterrian giña-rra zuena zitekien, baña Kristau ona bezela zan eraman aundikua, zan leyala ta ez zipotza, piña baña ez pozoya...; esan det eraman aundikua, orregatik izan zan ain santu aundiyaren gai; orregatik alako gauz-aun-dietara zeruak deitua, orregatik irichi zuan ez bakarrik bakarrak beziñ santu nabarmena izatia, ezpada alako santuak egiteko molde erosua topatzia, orregatik, izkribitzalle sonatu batek diyon bezela: Gaiztoen begi-mingarri dan, ez jakiñai erakusteko, fede-bageak bide-ontzeko, ta gure siñistmen ederra ereje-kontra garbi defenditzeko munduaren lau ayeketan ain zabaldua dagueñ otsaundiko Jesús-en Konpañiya sortu ta ezarri ta pizkortua jartzia. (*Curso de Historia Eclesiástica, t. 111 p. 93.*)

Salbatzen ez dana, gogorrian, aundiya ez da, ez da aomengai, glo-riya-garriya ez da. Beraz aita San Ignaziok bere burua salbatziaz ga-

ñera, ainbeste glori, izen ta aunditasun egizyazko ta bakar ori iriſtia egin badu.... zer mallako glori, izen ta aomena mereziko ez du? Ordia, seme dollor, muker ta gaiztuak amaren desonra ta lotsa izaten dira ...Orduan, esan dezaguke, ta ausardi santuz bete bete egin ta ala ere, Loyolako San Ignazio, *Tu gloria Jerusalem*. Zu seme leyal, aundi, ta amakoya, zu zera Eliza Ama Santaren onra, izen alchatzalle ta gloria, *Tu gloria Jerusalem*.

Eskritura Santuetan, Jerusalem ez bezela. (Psalm. CXXI, v. 3. Isai, XXXIII, v. 20, LIV. v. 11; LXII, LXV; Tob, XIII; Baruch. V.) Israelek Jaungoikuaren Erriya esan nai du, (Exod. 111, v. 7; XIX, 5; Levit. XXX, 26. Deut. VII, 6, IX, 29....) au da Kristandadia.

Orain bada, Kristandade guziyari, alaigarriya bazayo, zayon beze-la, Loyolako Aita San Ignazio, guri, Kristau-artian onenentzakotzat, gaudenoi, santuaren auzo-errikuai, mintzaerazko anayak geranoi... ¿zer izan biar etzaigu?

San Ignazioren izen utsa asko litzake, edozeñek, ta kopet jasuarrekin al-ere «Ara gure glori-alaigarrian esateko, baña ez; bere egiñketa, lan obretan ikus dezagun; bere seme-sallian; santu ta jakintsugille... garaitzalle ikus dezagun: guazen.

Munduan gaizki bat guchiyago gertatzearren, bere ta beriak zitzaitekien neke ta abar guzti guztiyak ezer-ezetzaz eman nai zituenak, zer arritzeko aroi ta tenple oneko anima asko bereganduko zituela, zeren ez irudi arren, birtutia ere, luze-laburrian ichaskorra da! Ta ala, bere egunetan Indiyetako apostolua deritzan, besua iltzeraño, batayutzen berian, leer egiñetako Jabier-ko San Franzisko bat, Aita beneragarri Kanisio, Alemani-aldeko, guziyak arritzen zituen fede-gizon neka-eziñ bat sarriſiago, pekatu-bageko gazte aingerutar, Gonzaga-ko Luis, Kostka-ko San Estanislao ta Konpañiyako Benjamin deritzana andik laster, Aita beneragarri Oyos, Jesús-en Biyotzaren adiskide samurra, emendik beriala; guregandik ez agitz urruti, moro-beltzen apostolua izentzat daraman Aita San Pedro Klaber, milagro-ontzi bat, zirudiyena ala ere...bada ainbeste egiten zituen....ta beste denak dakizkitzuten, ta, ni, oroitzen ez nazen zeñ baño zeñ aundiayokuak.... Zer dira oik? Nola deritza oik diguenari?

Bai, santu-taldia auzi-gai edo argumentu gogorra da ta oitatik dituen erlijiyuak ona dalarako beste proga ta agiri biarrik ez du. Baña, zer ordia ez litzake beste edozeñ sinist-mueta ere baldin, gure onekiñ arpegiz-arpegi arrazoyetaratzeko adiñ litzakiena balitz? Ez: katolikota—

sunaren etsayak ez dira onen lotuak, ta jator-jakintza edo *ciencias naturales* ekin gerran ekin diyote; baña Loyola-ko Ignazio ere lo etzan egon ta... santuak santu, esan baigenuke bezela, egin dedilla bakocha letra, lumero, belar, lur, kee ta instrumentu tartian, esan, ta Elizetsayen gañera, denbora batian izurri plagak Ejipto tarren gañera bezela erori dira. Ara or Aita Belarmino, Suarez, Bekano, Laiman, Zakaria, Perrone, Guri, Skabini jainkiztun edo teologorik gañen gañekuak; baña, oik lajarik, ara Aita Secchi, izar-kontuetan bera baño argiyagoko ziran amaikaren, ta betiko itzala: ara Belen deritzan Abanako iger-toki edo obserbatoriyoko, beste askok bañon lenago ekaitzak gaztigitzen dituen Aita; ara or Eiffel-ko torre buruan goyen goyen egon zan sorkai edo instrumentu ura egin zuana. Ager bedi onontz Chikago-ko agiri-tegi edo exposiziyuan ere buruchu en bezela agertu dan sorkayaren egille jesuita... ta izkuntzetan ta gauz-zarrak ausperritzen... zertan ez? ta denetan pikañen pikañekuak... Nola derizkiyo gauz oni!

Jesús-en Konpañia toki denetan zirikatu ta persegitua da, bañan persegitzalliak ez dira, ezpada tokiyen tokiko gaiztuak... siñale argiya, argirik bada, Jesús-en lagunkida ayetakua ez dala ta kontrara, bai, gauza diran asko barrenen dauzkala. Ta ara guziya.

Baña ez. Dabid-ek Goliat luzanga edo jiggantia ill ta echerontz bide egin zuenian: erriko emakume denak, ta *in tympanis lætitiæ* pozezko soñuskariyekin atera ta pest artian zekiyotekien: Bizi dedilla gure poz-emallia. Saulek milla ill ditu, baña David ek amar milla. (I Reg. c. XVIII, v. 7.) Ta etzuen bat besterik egiñ, Goliat.

Entzunle laztanak, Katolikotasunaren etsai luzanga, Goliat burlagillia, ausardi ta muturikeriz betia, zeren pilistiyu indarra atzetik duen, Protestantekeriya, bere kirats guztiyekin dala, dudarik ez duen gauza da. Au, bere olo ta guzi, kopetan jo, erayo, zapaldu ta lepua kentzeko dago Aita Ignazio bere Konpañiyan.

Etsayak inguratu, sityatua dagoenak ¿zer du nayen ezpada estura artatik atera? atakatuak zer gauz gogozkoagorik bere aldeko norbait etsayeri eragiten diyola ikustia baño?

Kristandade atakatueta atsekabe onentzat, guretzat, euskaldunen-tzat, zer gauz pozekartzallia gorik nola San Ignazio bere Konpañiaren-ekin etsayik buruenari zati aldiyak ematen, atakatzen giñuztenen pa-rapetuak artzen, armak kentzen ta amur emanerazotzen ikustia?

Ezetz diyonak proga dezala, ta esain du gurekin guk artean ta orduan ta beti biyotz, gogo ta ziñez esaten deguna: Agur Ignazio, zeretarren poz, alaitasun ta atsegiña. *Tu lætitia Israel.*

Ala nola graziyak jator edo naturalezarik ondatzen ez duen ez pada Osatu, orobat erlijiyuak, erri-gauzak obetzera egiten du. Orain dik geyago dana, erri batian ez deikiela erlijiyorik izan, erlijio gabe erririk ditekiela eman eta ere, zeña ezin ditekian ¿zer izain litzake, ze osotasun, zer edertasunen jabia?.. Orregatik da esayera bat gaiztori ez dala iñor gaizto bezela ta egiten duen guziya ona dan aldetik egiten duela.

Orra beraz nola erri bati zenbait ta seme aundi, argi ta on izatia gonbeni zayola: zenbat ta geyago ta zenbait obiaguak obe zaizkala. Ta santuak badira? ¡Ai! orduan beste gauzik da.

Santuak, mundu ontan dirauteño dira chikiyenak. Beste illak aaz-tian, oik oroitzen dira, pistu ta bizi-berritu. Ta bizi berritze onekiñ gogora erazorik gure etorkizun azken bage larriyaren ondoria, biyotza indartzen dute, ta naitasuna irakinduaz, eragiten dituzte lan batzuek... ¡berak alakuak!

Leengo lege zarra alde bat utzirik, bere Jerusalem-go Salomon-en Jainko echearekin... ¿zer da Erromako Batikano deritzana Eliz aundi aundi bat ezpada? San Pedro-ren oroipenak alchaerazua ordia! Zer da Konstantinopla-n dan Basilika sonatu ura ezpada Santa Sofia ren ize-neko obra lantsu bat? Londres-en zeri zor zayo obra aipatuen bat? San Pablo-ren ondra nayari. ¿Izain zan Montmartre-rik Paris albuan, baldin santurik, erlijiyorik izan ezpazan? Zer degu Españarrak degun miragarritzko giza-lanetatik batetzat daguen *El Escorial*, fediak biyotzak sutu, ta odolak, egiya beruan irakiten jarri zituen bidiak eragintako obra bat ezpada? Ta bukarriya ez dan au bukatzeko ¿Gipuzkoata-rrak San Ignazioren izenian ez dute lur gañeratua duten obririk jaso, pikañ ta ederrena Azpeitiko Loyola-ko eliz-echea?

Au konsideraturik, Kristabak, nere biyotzeko aditzalle laztan laztanak, esan genezake besterik ezpada: Maite zaitut nere erlijio katolika, apostoluen ta Erroma-k erakutsirik aita-amengandik ikasi nuena, maite zaitut ta zure sabelian sortuabezela zure magalian azi naidet ta zure besuetan azken-asnasa eman, Jesús, María, José, esan eta ill.

Kristau onak, agur, degigun, erlijio santu egillia; agur ta agurrak zuei santuak, ta agurrak, milla agur, zuri gure santu laztana, Aita San Ignazio, zeren bestiak beste, Donosti-partia onek duen gauzarik apaingarri ta ondragarriyena ere, zure izeneko eliza izan dezala egiten dezun. Ta ez da onda geniyona, ta bein ta berriz esain deguna, zu zera

erri-aldionen, zere pusketaren apaindura, ornitze ta bete egiazkua!
Bai Aita San Ignazio. *Tu honorificentia populi nostri.*

Ta geiagotu zaitezen, bada,. ta arako zuk ainbeste nai zeni-
yon aren glori ura lenbailendik geyagotu dediñ, iguzu modu zure ala-
bantz-leku agitz aurreratu ori, laister osatu, aguro bukatu, sarri iriki ta
azkar zabaldu dediñ: atsekabiak poza, itsuak argiya, galduak bidia ta
pekatariyak santutasuna arki dezaten; deitua dagon edertasun, ondra ta
probechezko frutuak ematen, ta guziyen gañetik Jaungoikuari glori-
yarik goyenena berealaše baño berealašiago irišten ekiñ dekiyon.
Irichi zazu, auše, aita Ignazio, Elizaren gloriya. Egizu auše, Kristau-
diyaren poz ta alaitasuna: utsune au orni zazu, zure erri-partiaren on-
ratzallia.

Ta Zuk, osti santutik gure guztiyen biyotzak dakuskitzun Je-
sús, entzun-gaitzat izan iduki itzazu sure Aita San Ignazioren bitartez
egite izkitzugin eskariyak. Zure izenaren glori geyagorako izan dite-
zela ta bedeinka zitzu. Egizu serbizaitzagula munduan, gero Aita ta
Espiritu Santuarekin batian beti betiyan alaba zaitzagun. Guziyoi bi-
yotzetik opa dizutedan bezela.

MIGEL ANTONIO IÑARRA.

